

การทำความเข้าใจแนวคิดเรื่อง Mythos และ alētheia ของกรีกโบราณผ่านเรื่องการกำเนิดทวยเทพ (Theogony) ของ Hesiod*

ON HESIOD'S THEOGONY: TO UNDERSTAND THE CONCEPTS OF MYTHOS AND ALĒTHEIA

ณัฐญาณ งามขำ

Nathiya Ngarmkham

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Department of Political Science Faculty of Social Sciences Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding author E-mail: Ngarmkhamnathiya@gmail.com

Received 14 November 2023; Revised 4 December 2023; Accepted 26 December 2023

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาและให้คำอธิบายพื้นฐานเกี่ยวกับบทประพันธ์เรื่อง Theogony ของ Hesiod ในฐานะของตัวอย่างที่ใช้ในการอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของระเบียบวิธีการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในแบบ Mythopoeic อันเป็นแบบวิธีที่ผู้คนในยุคกรีกโบราณใช้อธิบายเกี่ยวกับการกำเนิดโลก (Cosmogony) ผ่านการขับขานตำนานหรือนิทานปรัมปรา (Mythos) ในรูปแบบบทกวีมุขปาฐะ (Oral Poetry) โดยการใช้สองเครื่องมือในการศึกษาได้แก่ การอ่านตัวบท (Close Reading) และศัพทมูลวิทยา (Etymology) บทความได้ชี้ให้เห็นว่าระเบียบวิธีแบบ Mythopoeic นี้มีลักษณะเด่นอยู่ที่การใช้คำเปรียบเปรยและบุคลาธิษฐานเพื่อใช้ในการอ้างถึงความเป็นจริง (truth-alētheia) ของเรื่องเล่าและตำนาน ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับความจริงที่ว่ามีลักษณะของการอ้างอิงกลับไปจุดเริ่มต้น (the beginning- archē) การสูญหาย/ซุกซ่อนและการค้นหา การอ้างถึงความเป็น

* ณัฐญาณ งามขำ. (2566). การทำความเข้าใจแนวคิดเรื่อง Mythos และ alētheia ของกรีกโบราณผ่านเรื่องการกำเนิดทวยเทพ (Theogony) ของ Hesiod. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(6), 139-155.

Nathiya Ngarmkham. (2023). On Hesiod's Theogony: To Understand the Concepts of Mythos and Alētheia. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 3(6), 139-155.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2023.49>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

สากลและความคงสัมบูรณ์ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลา กล่าวคือมีรูปแบบที่มีความสืบเนื่อง
ส่งต่อไปยังยุคสมัยปรัชญาโดยไม่ได้มีความแตกต่างกันไปแบบสิ้นเชิงอย่างที่เรเคยเข้าใจ

คำสำคัญ: Mythopoeic, เฮโคโนนี, ทฤษฎีกำเนิดจักรวาล, บทกวีมุขปาฐะ

Abstract

This article has an aim to study Hesiod's Theogony in order to understand Mythopoeic Methodology, the methodology through which ancient Greek poets explained the birth of nature and the world in the pre-philosophical period. Theogony is considered to be the best example of cosmogony in the ancient Greek era. Myth, in the form of oral poetry, employs two devices, analogy and personification, to explain the idea of nature and truth. Besides the idea of remembering and finding, the concept of "truth" in the mythopoeic demonstrates the idea of universality and the beginning of things (ἀρχή- archē). This, therefore, suggests that there is a continuity of thoughts between the period of mythopoeic and philosophy. The article uses close Reading and Etymology as its study methods. Therefore, it is recommended that the Bachelor of Laws program be offered at more Buddhist universities in Thailand to cover the provision of public services in legal education in all areas.

Keywords: Mythopoeic, Theogony, Cosmogony, Oral poetry

บทนำ

ความอยากรู้และความสงสัยของมนุษย์ล้วนนำไปสู่การครุ่นคิดและความพยายามในการอธิบายความเป็นไปของธรรมชาติและสรรพสิ่งที่อยู่รอบกาย ในโลกปัจจุบันผู้คนต่างพยายามอธิบายด้วยสิ่งที่ต้องพิสูจน์ได้ด้วยหลักการและหลักฐานเชิงประจักษ์ แต่ในอดีต

บางครั้งมักถูกอธิบายด้วยเพียงการใช้เหตุผล เช่นเดียวกับที่อีกหลายคร้ามักถูกอธิบายด้วยความศรัทธา และในยุคสมัยก่อนที่มนุษย์จะสร้างสรรค์และประดิษฐ์คำว่า “ปรัชญา” มนุษย์อธิบายสรรพสิ่งตามธรรมชาติเหล่านี้ด้วยนิทานปรัมปราและตำนานแห่งเทพ เทวา อารักษ์ ที่สร้างความบันเทิงและความน่าตื่นตาตื่นใจให้กับผู้คนสมัยใหม่ได้ไม่เว้นวายแม้จะไม่ได้เชื่อมั่นก็ตาม

เนื้อหา

ในยุคสมัยก่อนที่มนุษย์จะรู้จักกับแนวคิดวิทยาศาสตร์และปรัชญา คำตอบเกี่ยวกับธรรมชาติและสังคมการเมืองล้วนถูกอธิบายผ่านบทกวีที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับตำนานหรือนิทานปรัมปรา (myth) ด้วยกันแทบทั้งสิ้น ในดินแดนและอารยธรรมการตะ คัมภีร์ปุราณะ คัมภีร์อุปนิษัท และคัมภีร์ตันตระ ต่างร่วมกันทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ เช่นเดียวกับที่ Enuma Elish ก็ทำหน้าที่ของมันในอารยธรรมเมโสโปเตเมีย หน้าที่ที่จะอธิบายว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกล้วนถือกำเนิดขึ้นมาได้อย่างไร และหน้าที่ในการสร้างระเบียบของความคิดเกี่ยวกับจักรวาลและสังคมมนุษย์ (ที่แม้ไม่ค่อยจะเป็นระบบที่ชัดเจนแน่นอนเท่าไร) เพื่อความมั่นใจของสมาชิกและความมั่นคงในสังคมการเมืองของเหล่าผู้ปกครอง สำหรับอารยธรรมกรีกโบราณ คำตอบและคำอธิบายเหล่านี้พบได้ในเรื่องราวของเทพเซอุสและครอบครัวใหญ่ของเขากับเทอทิอาโอลิมปอสและการผจญภัยของบรรดาวีรบุรุษที่หาญกล้าต่อกรและต่อรองกับเหล่าทวยเทพ บทประพันธ์อย่างมหากาพย์อีเลียด และมหากาพย์โอดิสซีย์ ตลอดจนกวีนิพนธ์อย่าง การกำเนิดของเหล่าทวยเทพ หรือ Theogony จึงล้วนเป็นบทกวีที่ถูกขับขาน ให้ความเพลิดเพลิน และทำหน้าที่เช่นนี้ในยุคที่ไม่มีวิทยาการและความบันเทิงอื่นใด

สำหรับโลกสมัยใหม่ นิทานปรัมปราคือเรื่องราวของความเชื่อและความลวงหลอก หากกระนั้นการมองเพียงแง่มุมดังกล่าวของตำนานปรัมปราย่อมกลายเป็นความผิดพลาดหากทำการศึกษาเกี่ยวกับตำนานปรัมปราของกรีก Willcock อธิบายเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า สำหรับชาวกรีกแล้วนิยายปรัมปราไม่ได้เป็นเพียงเรื่องแต่งหากยังเป็นเรื่องเล่า (μυθος – story) ของอดีตอันยาวไกลที่ถูกมองในฐานะของประวัติศาสตร์ได้ในสถานะของการขาดหายซึ่งข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง (Willcock, ed, 1978: XI) สำหรับประเด็นนี้จำเป็นต้องเข้าใจก่อนว่า คำว่า myth นี้มาจากคำว่า μυθος (muthos) ในภาษากรีกโบราณที่มีความหมายอยู่สองนัย นัยแรกหมายถึงเพียงถ้อยคำ (Od.11.561) สุนทรพจน์ (Od.1.358, Hes.Op.194) บทสนทนา

(Od.4.214) หรือแม้แต่ข้อเท็จจริงที่ถูกเอ่ยออกมา (E.El.346) ก็ได้ ส่วนนัยที่สอง มันถูกใช้ในความหมายของเรื่องราวของผู้คนหรือเรื่องเล่า (Od.3.94, 4.324, 11.492) ก่อนที่มันจะมีความหมายที่เฉพาะเจาะจงขึ้นเพื่อใช้ในความหมายของการเป็นเรื่องแต่งที่ถูกเล่าในเวลาถัดมา (Pl.Ph.d.61b) ให้สังเกตว่า นัยยะที่ใช้ในความหมายของคำว่าเรื่องแต่งหรือนิทานปรัมปราเป็นความหมายที่ถูกใช้ในยุคคลัตมาจากยุคของ Homer และ Hesiod กล่าวคือยุคที่ถือกำเนิดปรัชญามาแล้วเท่านั้น

ดังนั้นสำหรับ Willcock บทกวีของโฮเมอร์อย่างอีเลียดเป็นตัวอย่างที่ดีของการให้ภาพทางประวัติศาสตร์ของสิ่งที่เคยเกิดขึ้นจริงในยุคไมเคเนียนของอารยธรรมกรีกโบราณ (Mycenaean age) ยุคไมเคเนียนซึ่งเรียกตามชื่อเมืองไมเคน (Μυκηναι/Mukhṇai - Mykēnai) อันเป็นเมืองศูนย์กลางของอารยธรรมที่ทรงอำนาจและมั่งคั่งของอาณาจักรโบราณในทางตอนใต้ของกรีซนี้รุ่งเรืองอยู่ในช่วงปลายยุคสัมฤทธิ์ (Late Bronze Age) กล่าวคืออยู่ระหว่างช่วง 1600 - 1200 ปีก่อนคริสตกาล การสิ้นสุดแห่งยุคสมัยไมเคนเกิดขึ้นในปีที่พระราชวังของไมเคนถูกทำลาย พร้อม ๆ กับที่มันกลายเป็นที่มาของการสันนิษฐานว่ามันเป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ถูกใช้ในการบรรยายถึงเรื่องราวการล่มสลายของกรุงทรอยหลังสงครามโทรจัน (Willcock, ed, 1978: X)

หลังการสิ้นสุดสลายของไมเคนในช่วงระยะเวลาระหว่างปลายศตวรรษที่ 12 ก่อนคริสตกาลและการก่อตั้งอาณานิคมกรีกในเอเชียไมเนอร์และทางตอนใต้ของคาบสมุทรอิตาลี รวมถึงการถือกำเนิดของ “โฮเมอร์” ในช่วงปี 800-750 ปีก่อนคริสตกาลนี้ เป็นช่วงเวลาที่ถูกเรียกขานว่าเป็นยุคมืด (Dark Age) แห่งประวัติศาสตร์กรีกโบราณ ตัวอักษรที่ชาวกรีกหยิบยืมจากชาวฟินิเซียนมาใช้ตั้งแต่ปี 1500 ก่อนคริสตกาลเลื่อนหายไปพร้อมระบบการบันทึกและการเขียนหนังสือ ในช่วงยุคสมัยเช่นนี้เองที่ความเกรียงไกรและความรุ่งโรจน์ของอดีตที่สูญสลายถูกเก็บไว้แค่เพียงในรูปแบบของความทรงจำของผู้คนผ่านเรื่องราวที่ถูกขับขานโดยผู้ขับลำนำและบทกวีปากเปล่า (Willcock, ed, 1978: X) ตำนานและนิทานปรัมปราจึงไม่ได้เป็นเพียงเรื่องเล่าของเทพเจ้าแต่เป็นเรื่องราวของเทพและวีรบุรุษในอดีตที่สอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่ปรากฏให้เห็น ดังเช่นที่ Edith Hamilton ให้ความเห็นไว้ว่าหลักฐานทางโบราณคดีและฉากหลังของสถานที่จริงในทางประวัติศาสตร์เหล่านั้นนี้เองที่ทำให้เรื่องราวของตำนานและปกรณัมกรีกดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างน่าเชื่อถือและมีน้ำหนัก (Edith Hamilton, 1969: 16)

หากมองจากแง่มุมนี้ จะเห็นได้ว่าตำนานกรีกดำรงสถานะในสังคมมากกว่าเป็นเพียงนิทานหรือเรื่องแต่งทั่วไป เพราะตำนานพยายามอ้างอิงกลับไปถึงความจริง (truth) บางประการที่สอดคล้องกับสภาพความจริง (fact) ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ เกี่ยวกับประเด็นนี้ Euhemerus นักเขียนในราชสำนักของพระเจ้า Cassandros ในช่วง 300 ปีก่อนคริสตกาล จะเป็นผู้แรกที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความจริงทางประวัติศาสตร์และตำนาน โดยให้ความเห็นว่าตำนานทั้งหลายคือความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ และเรื่องราวของเทพเจ้าก็ล้วนเป็นเรื่องราวของมหาบุรุษที่ถูกบูชาและทำให้เป็นเทพเจ้าไปหลังจากที่ตนเองตายไปแล้ว หาใช่แค่เรื่องราวที่แต่งโดยไม่มีมูลไม่ (Barry B. Powell, 1995: 664-665) แนวคิดดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากการให้ความเห็นและคำอธิบายเกี่ยวกับตำนานแบบเดิมเมื่อย้อนไปสามร้อยปีก่อนหน้า นักวิจารณ์วรรณกรรมชาวกรีกอย่าง Theagenes ที่ใช้ชีวิตอยู่ในช่วงศตวรรษที่หก ก่อนคริสตกาลมองว่าตำนานหาใช่อะไรไม่หากเป็นเรื่องเล่าที่ใช้เปรียบเปรย (allegory) กับความจริงทางธรรมชาติและปรัชญา (Barry B. Powell, 1995: 663) ความคิดเห็นจากมุมมองที่แม้จะแตกต่างกันทั้งสองนี้ย่อมทำให้เห็นได้ว่า ตำนานเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงและเกี่ยวพันกับการปรากฏ (appearance) และความจริง (truth) ที่ผู้คนต่างต้องค้นหา สอดคล้องกับที่ Martin Heidegger ตีความและให้ความเห็นเชิงนิรุกติศาสตร์ไว้ว่าความจริงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับการปกปิดหรือการซ่อนเร้น (Rose Cherubin, 2009: 53)

ดังนั้นไม่ว่าเรื่องราวและเนื้อหาในตำนานนั้นจะเป็นจริงหรือไม่ หากตำนานย่อมเกี่ยวพันกับความจริงไม่ในทางใดก็ในทางหนึ่ง Mircea Eliade อธิบายว่า ผู้คนต่างมองตำนานที่ตนเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงที่เชื่อมโยงกับเรื่องที่ว่าความจริงบางสิ่งเกิดขึ้นได้อย่างไร (Eliade M. 1963, 14 อ้างถึงใน Naddaf, Gerard: 2005) ในขณะที่ Henri Frankfort มองว่าตำนานเป็นสิ่งที่ก้าวข้ามบทกวี การให้เหตุผล และพฤติกรรมทางกรรมพิธีต่างๆทั่วไป ในแง่ที่ว่ามันเป็นบทกวีที่ปวาร้องถึงความจริง เป็นการให้เหตุผลที่ปรารถนาจะนำมาซึ่งความจริงที่ตนปวารประกาศ และเป็นรูปแบบของการแสดงพิธีการที่ไม่ได้ค้นหาการเติมเต็มอะไรในการกระทำนั้น แต่ต้องการปวาร้องและขยายความถึงความจริงบางประการในรูปแบบของบทกวี (Henri Frankfort, 1949: 16 อ้างถึงใน Naddaf, Gerard, 2005) กล่าวอีกนัย แม้ว่าจะมีสภาพที่กึ่งเท็จกึ่งจริงอย่างไร ตำนานก็เอื้ออ้างและอิงตัวมันเองกับความจริงหนึ่งความจริงโดยอยู่เสมอ

ในขณะเดียวกัน เรื่องราวและตำนานที่ถูกขับขานยังทำหน้าที่ที่มากกว่าการสร้างความปลอดภัยและการบอกเรื่องราวของอดีตที่เราไม่รู้จัก ในยุคมืดที่การล่มสลายของระบบ

การเมืองและสังคมเป็นไปพร้อมๆกับการสูญสลายของตัวหนังสือและระบบการศึกษา ตำนานทำหน้าที่เป็นเรื่องเล่าทางศีลธรรมที่ชี้แนะผู้คนว่าคุณธรรมในลักษณะใดเป็นสิ่งที่น่าพึงใจและควรให้คุณค่า (Morality Tale) ด้วยเหตุนี้จึงไม่แปลกที่มันยังสามารถกลายเป็นตัวแบบหรือต้นแบบของการพัฒนาตัวตนหรือบุคลิกลักษณะของผู้คน (Model of Character Development) ในขณะเดียวกันด้วย กล่าวอีกนัย ไม่ว่าจะพื้นฐานของการเป็นประวัติศาสตร์หรือต้นแบบของคุณธรรม ตำนานดำรงสถานะของการขัดเกลาทางสังคมหรือการศึกษา พอ ๆ กับที่ว่ามันใช้ในการกล่อมเกลาความคิดทางการเมืองไปพร้อมกันด้วย

แม้สังคมกรีกโบราณจะมีบทกวีมุขปาฐะ (oral poetry) มากมาย หากแต่คงไม่มีบทกวีที่หลงเหลือตกทอดมาจนถึงปัจจุบันบทใดที่จะสามารถอธิบายเกี่ยวกับต้นกำเนิดของสรรพสิ่งในธรรมชาติได้ละเอียดและเป็นระบบระเบียบเท่า Theogony (Θεογονία -Theogonia) ของ Hesiod อีกแล้ว สำหรับ Naddaf แล้ว Theogony เป็นงานประพันธ์ที่เกี่ยวกับกำเนิดจักรวาลที่สำคัญที่สุดในวรรณกรรมกรีกโบราณ (Naddaf, Gerard, 2005: 42) เช่นเดียวกับที่ Trzaskoma และคณะเห็นว่า ในแง่ของความเก่าแก่ ความยาว และความเป็นที่รู้จักแล้วมันอาจด้อยกว่างานตำนานอย่าง Iliad และ Odyssey ของ Homer แต่หากพิจารณาในแง่มุมของการศึกษาเกี่ยวกับตำนานกรีก งานของ Hesiod กลับดูจะมีความสำคัญมากกว่าในหลายแง่มุม (Stephen M. Trzaskoma and others, 2016: 129) เพราะอย่างน้อยที่สุดงานของเขาก็เป็นงานที่พยายามจะให้คำอธิบายเกี่ยวกับตำนานและปกรณัมอย่างเป็นระบบตั้งแต่เทพเจ้าองค์แรกจนถึงวีรบุรุษทั้งหลายที่เก่าแก่ที่สุดในยุคสมัยของกรีกโบราณที่ยังคงหลงรอดเหลือมาถึงในปัจจุบัน และเขาน่าจะมีชีวิตอยู่จริงและประพันธ์ Theogony ขึ้นร่วมสมัยกับการถือกำเนิดของตัวอักษรและการรื้อฟื้นระบบการเขียนในภาษากรีกด้วย (Stephen M. Trzaskoma and others, 2016: 129) เพราะถึงแม้ว่าจะไม่สามารถระบุถึงช่วงเวลาอย่างแม่นยำได้ แต่โดยทั่วไป นักวิชาการต่างก็เห็นตรงกันว่าเขาน่าจะมีชีวิตอยู่ในช่วงศตวรรษที่ 8 หรือต้นศตวรรษที่ 7 ก่อนคริสตกาล (Stephen M. Trzaskoma and others, 2016: 129; Naddaf, Gerard, 2005: 42) กล่าวคือน่าจะมีชีวิตอยู่ระหว่างช่วงปี 750 - 650 ปีก่อนคริสตกาลโดยประมาณนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ความสำคัญในประเด็นหลังนี้ของ Hesiod ย่อมทำให้เกิดข้อถกเถียงสำคัญในสองประเด็นกล่าวคือ หนึ่ง Hesiod เป็นบุคคลที่มีอยู่จริงในทางประวัติศาสตร์หรือไม่ และสอง ลักษณะการประพันธ์กวีนิพนธ์ของ Hesiod เป็นมุขปาฐะ หรือ Oral Poetry หรือไม่ หรือว่าถูกประพันธ์ขึ้นด้วยวิธีการเขียนและใช้ตัวอักษรมาแต่ต้น เกี่ยวกับข้อถกเถียงแรกนี้ Robert Lamberton มีความเห็นว่า Hesiod ก็เป็นเช่นเดียวกับ Homer กล่าวคือ หาได้เป็นบุคคลที่มี

ตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ หากแต่เป็นหน้ากากและสืมเสียงของกวีนิพนธ์จำนวนมากที่ช่วยกันต่อเติมเสริมแต่งให้มีน้ำเสียงและอัตลักษณ์อย่างเดียวกันสืบทอดกันมา (Robert Lamberton, 1988: 2-7) หาก Gerard Naddaf หาได้เชื่อเช่นนั้นไม่ (Naddaf, Gerard, 2005: 43) เช่นเดียวกับที่ Trzaskoma, Smith และ Brunet ต่างก็เชื่อว่า Hesiod มีตัวตนอยู่จริงในทางประวัติศาสตร์เนื่องจากการให้รายละเอียดเกี่ยวกับอัตชีวประวัติของเขาไว้ใน *Works and Days* ไม่ว่าจะเป็นสถานที่เกิดของเขาเองและบิดา รวมถึงการบรรยายเรื่องราวความขัดแย้งกับพี่ชายของตนเกี่ยวกับมรดกและทรัพย์สินไว้อย่างค่อนข้างชัดเจนและละเอียดลออ (Stephen M. Trzaskoma and others, 2016: 129) บันทึกของนักปรัชญาและนักคิดนักเขียนกรีกในยุคต่อจากเขาอย่าง Thucydides Chersias หรือแม้แต่ Aristotle นั้นก็ดูจะเข้าไปในทิศทางเดียวกันว่า Hesiod น่าจะมีตัวตนอยู่จริงในทางประวัติศาสตร์ในระยะเวลาที่ร่วมสมัยหรือหลังจากยุคของ Homer เพียงเล็กน้อย

สำหรับข้อถกเถียงถัดมาอันเกี่ยวข้องกับวิธีในการประพันธ์นั้น เป็นที่ยอมรับร่วมกันสำหรับนักวิชาการในปัจจุบันเช่นกันว่า ชาวกรีกได้รื้อฟื้นระบบการเขียนขึ้นมาใหม่ในช่วงประมาณปี 750 ก่อนคริสตกาล (Stephen M. Trzaskoma and others, 2016: 129; Naddaf, Gerard, 2005: 42; Willcock, ed, 1978: X) ไม่ว่า Hesiod จะมีตัวตนอยู่จริงในทางประวัติศาสตร์หรือไม่ หรือเป็นเพียงกวีนิพนธ์ร่วมสมัยที่ช่วยกันแต่งเติมร่วมกันมา แต่ที่แน่นอนก็คือว่า *Theogony* ได้ถูกประพันธ์ขึ้นอย่างร่วมสมัยหรือหลังจากที่ชาวกรีกเริ่มประดิษฐ์ตัวอักษรกรีกและนำระบบการเขียนกลับมาใช้ได้เล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น คำถามคือ Hesiod “เขียน” *Theogony* หรือไม่ หรือว่า “แต่ง” ผ่านการท่องจำทางมุขปาฐะเท่านั้นเกี่ยวกับประเด็นนี้ Lamberton มีความเห็นไปในทางเดียวกับข้อความเห็นของ Milman Perry ที่มองว่าลักษณะของการประพันธ์แบบที่เรียกว่า hexameter poetry ของ *Theogony* อันเป็นแบบประพันธ์ที่นิยมในช่วงยุคอาเคอิกของกรีกนี้ถือกำเนิดจากการประพันธ์ด้วยด้วยปากจากกวีผู้ไม่รู้หนังสือหาใช่การเขียนไม่ (Naddaf, Gerard, 2005: 42) หากแต่ Naddaf ให้ความเห็นต่างออกไป โดยเธอเชื่อว่า Hesiod น่าจะรู้หนังสือและอ่านออกเขียนได้ โดยให้เหตุผลสนับสนุนทางด้านชีวประวัติของ Hesiod เอง และการเสนอว่ามุขปาฐะที่เกิดจากการท่องจำนี้ยิ่งทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนและตัวหนังสือเป็นเรื่องง่าย แต่กระนั้น Naddaf ก็ไม่ได้ฟันธงลงไปหากเพียงเสนออย่างสอดคล้องกับการให้ความเห็นเรื่องการประพันธ์เรื่อง *Iliad* ของ Willcock ว่ามันอาจถูกประพันธ์ขึ้นด้วยแบบวิธีมุขปาฐะและจดบันทึกไว้ทีหลังก็ได้

(Willcock, ed, 1978: XXII) แต่กระนั้นไม่ว่า Theogony จะถูกแต่งขึ้นแบบมุขปาฐะก่อนแล้ว ถูกบันทึกตามด้วยตัวอักษรหรือไม่ Naddaf ก็เชื่อว่าลักษณะของบทประพันธ์ก็ชี้ให้เห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นด้วยการมีจิตสำนึกที่รู้ตัวอย่างยิ่งยวดและถูกเขียนไว้สำหรับการแสดงอันเป็นส่วนสำคัญของการประพันธ์ตำนานปรกรณ์อย่างแน่นอน (Naddaf, Gerard, 2005: 43)

เช่นเดียวกับงานประเภมหากาพย์ (Epic) และบทกวีที่เป็นที่นิยมทั่วไปของกรีกและโรมัน Theogony ถูกประพันธ์ขึ้นในรูปแบบของฉันทลักษณ์ที่เรียกว่า Hexameter poetry หรือ Dactylic Hexameter ลักษณะของบทประพันธ์เช่นนี้จะมีหกบาท (feet) ต่อเนื่องกันไป ในหนึ่งบรรทัด โดยแต่ละบาทจะมีสามพยางค์ (syllables) มาตรฐานตามรูปแบบเสียงยาว-สั้น-สั้น ที่เรียกว่า “dactyl” ตามแผนผังฉันทลักษณ์ด้านล่าง โดยมีข้อยกเว้นคือในบาทสุดท้ายจะมีเพียงสองพยางค์เท่านั้น และคู่พยางค์เสียงสั้นอาจแทนที่ด้วยหนึ่งพยางค์เสียงยาว และในพยางค์สุดท้ายของบรรทัดอาจเป็นเสียงสั้นหรือยาวก็ได้ (Willcock, ed, 1978: xxiv)

ยาว-สั้น-สั้น | ยาว-สั้น-สั้น | ยาว-สั้น-สั้น | ยาว-สั้น-สั้น | ยาว-สั้น-สั้น | ยาว-สั้น |

เกี่ยวกับเนื้อหาใจความหลักนั้น Theogony หาได้ให้เพียงคำอธิบายเกี่ยวกับการให้กำเนิดของเหล่าเทพ (Theogony) แต่ยังเป็นการให้คำอธิบายถึงการกำเนิดของจักรวาล (Cosmogony) (พร้อมกับที่ยังเป็นการให้คำอธิบายเกี่ยวกับการกำเนิดมนุษย์ (Anthropogony) และสังคมมนุษย์) ไปในขณะเดียวกันด้วย เนื้อความของ Theogony อาจแบ่งออกได้เป็นสิบสามตอนกล่าวคือ หนึ่ง บทอัญเชิญเทพีแห่งศาสตร์และศิลป์ทั้งเก้า สอง การถือกำเนิดของเหล่าเทพรุ่นแรก สาม การตัดอ้นทะอรานอส สี่ กำเนิดของเทพีอะโพโรดิเท ห้า เรื่องราวของเหล่าเทพรุ่นแรกองค์อื่นๆ หก เรื่องราวของเทพีเฮคาเท เจ็ด กำเนิดแห่งเทพโอลิมปอส แปด เรื่องราวของโพรมีเธอุส เก้า แพนโดรา สิบ การรณยุทธกับเหล่าทิตัน สิบเอ็ด เรื่องราวของทาทารอส สิบสอง การปราบไทฟอน และสิบสาม การขึ้นครองของเทพเซอุส ไล่เลียงมาตามลำดับ ซึ่งหากกล่าวโดยรวมแล้วเป็นเรื่องราวของการขึ้นครองอำนาจและวางระเบียบของเทพเซอุสให้กับทั้งจักรวาลกล่าวคือทั้งโลกสวรรค์และโลกมนุษย์ Naddaf มองว่า เนื้อหาสาระของมันเป็นเรื่องราวของการต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางด้านสังคมการเมืองของเซอุส เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจสูงสุด (sovereignty) ในมือ ก่อนทำการแจกแจงอภิสิทธิ์และหน้าที่ให้กับเทพองค์อื่นๆ เพื่อทำการสร้างและการันตีวาระเบียบที่เกิดขึ้นใหม่นี้จะเป็นสิ่งที่ยั่งยืนอยู่ตลอดไป (Naddaf, Gerard, 2005: 48)

เนื้อหาของ Theogony เริ่มต้นด้วยการอัญเชิญและอ้อนวอน “มิวส์” (Μοῦσαι- Muses) หรือเทพีแห่งศาสตร์และศิลป์ทั้งเก้าผู้เป็นบุตรแห่งเซอุสและเทพีเนโมซีเน

(Mnēmosunē - เทพีแห่งความทรงจำ) อันเป็น “ธรรมเนียมปฏิบัติ” ทัวไปของการประพันธ์บทกวีในยุคกรีกและโรมัน ก่อนที่จะเปิดเรื่องด้วยเรื่องราวการถือกำเนิดของเหล่าเทพกลุ่มแรก กล่าวคือ แรกเริ่มนั้น คาออส เทพีแห่งความวุ่นวายไร้ระเบียบได้ถือกำเนิดขึ้นก่อน ตามมาด้วยเกอา ผู้เป็นเทพีแห่งพื้นดิน ทาทารอส ผู้เป็นเทพแห่งใต้พิภพ เอโรส เทพแห่งความรัก ทั้งสี่จึงถือเป็นเทพและเทพีรุ่นแรกที่มีสถานะเท่าเทียมกัน ก่อนที่คาออสจะให้กำเนิดเอเรบอสเทพแห่งความมืด และนุกซ์เทพีแห่งราตรี โดยทันทีที่ทั้งสองมีสัมพันธ์กันนุกซ์ก็ให้กำเนิดเทพีแห่งอากาศ เบื้องบนและเทพีแห่งทิวา ส่วนเกอาเทพีแห่งพื้นดินก็ให้กำเนิดอูรานอส เทพแห่งสรวงสวรรค์ และผืนฟ้า และปอนโตสเทพแห่งท้องทะเล และในบทเริ่มต้นนี้เองที่จะได้เห็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของตำนานและบทประพันธ์ปรัมปรา กล่าวคือการใช้บุคลาธิษฐาน (Personification) ในการอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ ดังที่เราจะเห็นได้ว่านอกจากเทพทุกองค์ที่กล่าวถึงนี้มีชื่อเดียวกับปรากฏการณ์และสรรพสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติโดยไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างใดแล้ว การบรรยายหรือเทพบางองค์ก็ยังอธิบายด้วยลักษณะของธรรมชาติของสิ่งนั้นอย่างชัดเจนด้วย เช่น การบรรยายว่าแผ่นดิน ซึ่งในภาษากรีกโบราณใช้คำว่า γαῖα (gaia) เป็นเพศหญิงมีลักษณะของอกที่กว้างใหญ่สำหรับที่จะรองรับสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกทั้งหมดได้ (116-118)

(Hē toi men prōtista chaos genet', autar epeita

Gai' eurusternos, pantonedos asphales aiei

Athanathōn, oi echousi kare niphōetos olympou,)

“แต่แรกเริ่มมีเพียงความวุ่นวายที่ถือกำเนิด, แต่แล้วถัดมา

พื้นดินผู้มีอุระอันกว้างขวาง, ยืนหยัดมั่นคงเสมอสำหรับสรรพสัตว์

ผู้อมตะต่างๆ, ผู้ถือครองยอดโอลิมปอสอันขาวโพลน”

(In the beginning there was only chaos, the abyss

But then gaia, the earth came into being,

Her broad bosom the ever-firm foundation of all,)

เช่นเดียวกับการที่อูรานอส (ผืนฟ้า) ถือกำเนิดขึ้นจากเกอา (แผ่นดิน) โดยที่มี “ขนาดเท่าเธอพอดีในทุกทาง” ก็เป็นการแสดงมุมมองแบบบุคลาธิษฐานของผู้คนในยุคสมัยนั้นที่ยังไม่รู้ว่าเป็นทรงกลมและเห็นว่าผืนฟ้านั้นครอบคลุมพื้นโลกอยู่ด้วยขนาดที่เท่ากันเพราะไม่มีส่วนใดของพื้นโลกที่จะไม่ถูกครอบคลุมโดยผืนฟ้าเลยแม้แต่น้อย (126-127)

“gaia de toi prōton men egaivato ison e’ aute,
 Ouranon asteroenth’ ina min peri panta kaluptoi,
 และผืนดินก็ให้กำเนิดสิ่งที่มีขนาดเสมอกัน,
 ผืนฟ้าที่พรายพร่างด้วยดารา ที่ซึ่งครอบคร่อมพสุธาถ้วนทั่วร่าง”
 (Earth’s first child was Ouranos, starry heaven,
 Just her size, a perfect fit of all sides,”)

การใช้บุคลาธิษฐานย่อมทำให้เห็นได้ว่าลักษณะสำคัญของตำนานและบทกวีมุข
 บารุแบบกรีกโบราณนี้เป็นการใช้คำเปรียบเปรย (Analogy) ที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะหรือ
 แนวคิดบางประการที่อยู่เบื้องหลังเรื่องราวที่ซับซ้อนออกมาได้ โดยการที่ใช้เทพอันมีลักษณะ
 เหมือนมนุษย์มาเป็นแสดงความหมายของปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือมองให้เทพเหล่านั้นมีอยู่
 จริงและมีลักษณะและพฤติกรรมที่เหมือนมนุษย์ เช่นการเปรียบเปรยว่า ความมืดมนทั้งหลาย
 เป็นสิ่งที่เกิดมาจากความวุ่นวายก็บอกเป็นนัยถึงการที่ความไร้ระเบียบยุ่งเหยิงวุ่นวายย่อม
 นำไปสู่สิ่งที่คลุมเครือและมองเห็นให้ชัดเจนไม่ได้

“Ek chaeos d’ Erebos te melaina te nux egenonto.”

“จากความยุ่งเหยิงวุ่นวาย ความมืดมิดและกลางคืนอันดำมืดก็ได้ถือกำเนิดขึ้นมา”
 (From chaos, became the darkness and dark night.)

และการบรรยายให้เทพีแห่งผืนดินเป็นผู้ก่อให้เกิดเทือกเขา เหล่านางไม้ และทะเลลึก
 กว้างใหญ่ ก็เกิดจากการเปรียบเปรยอันสอดคล้องกับธรรมชาติที่แผ่นดินเป็นแหล่งต้นกำเนิด
 ของภูเขา ต้นไม้ และทะเล ภูเขาเกิดจากการโป่งนูนของแผ่นดิน ต้นไม้ย่อมไม่อาจสดชื่นเหมือน
 เช่นเหล่านางไม้ที่รื่นเริงใจหากขาดดินอันอุดม และผืนแผ่นดินก็เป็นที่เก็บกักความชุ่มชื้นไว้ข้าง
 ใต้ ที่ไม่เพียงใช้หล่อเลี้ยงเหล่าต้นไม้ใหญ่แต่ยังทำให้เกิดสายน้ำที่ในเบื้องปลายก็จะค่อยๆ
 กลายเป็นสายใหญ่และไหลลงสู่ทะเล เช่นเดียวกับที่ “barren, raging sea” ก็ให้ภาพของ
 มนุษย์ที่หยาบกระด้าง ไม่คิดจะหิวยื่นอะไรให้ใคร ทั้งยังเกรี้ยวกราดและเอาแน่เอานอนอะไร
 ไม่ได้จากลักษณะโดยทั่วไปของทะเลนั่นเอง

“geivato d’ ourea makra, theon charientas enaulous,
 Numpheon, ai naiousin an ourea besseenta.
 He de kai atrugeton pelagos taken, oidmati thuion,
 Ponton, ater philotetos ephimerou.”

“และเทือกเขาที่ทอดยาวก็ถือกำเนิด, เหล่าเทพีปริดาถือพานักพักพิง,
เหล่านางไม้, อาศัยอยู่ในหุบลึกแห่งขุนเขา
แล้วจึงกำเนิดทะเลเปิดเกรี้ยวกราดอันไม่อดม,
ปอนโตส, โดยปราศจากความรักใคร่”

(And she bore the mountains in the long ranges, haunted
By the Nymphs who live in the deep mountain dells.

Then she gave birth to the barren, raging sea
Without any sexual love.)

เรื่องราวหลังจากนั้นก็คือ อูรานอสผู้บุตรชายและเกอาผู้เป็นมารดามีความสัมพันธ์กัน และให้กำเนิดเทพทั้งสิบสองที่รวมเรียกว่าทิทัน (Τίταν- Titan) อันได้แก่ โอเคอานอส คอย ออส ครีออส ฮีเปรียน อีอาปาทอส เรอา เรอา เอมิส เนโมซีเน ฟอยเบ เททิส และโครนอส เทพทิทันทั้งหมดนี้หาได้ถูกเอ่ยถึงในรายละเอียดมากมายนัก หากแต่เรื่องราวของเทพรุ่นถัดมา ที่ถือกำเนิดจากเทพทิทันเหล่านี้ เช่น การให้กำเนิดเทพและเทพีแห่งสายน้ำจืดทั้งหมดของเทพี เททิสและเทพโอเคอานอส (เทพแห่งผืนน้ำที่ล้อมรอบผืนดิน) รวมถึงการที่เทพฟอยเบ (อันมีความหมายว่าแสงสว่าง) กับคอยออสผู้เป็นพี่ชายและให้กำเนิดเทพีเลโทที่กลายมาเป็นมารดา ของเทพอพอลโล (เทพแห่งดวงอาทิตย์) และอะธีมิส (เทพีแห่งดวงจันทร์) ในภายหลังก็แสดงให้เห็นว่า โดยผ่านการใช้บุคลาธิษฐาน Hesiod ได้อธิบายถึงการกำเนิดของจักรวาลในเชิง กายภาพพร้อมๆ กับการกำเนิดของเหล่าทวยเทพไปเรียบร้อยแล้ว

นอกจากการใช้บุคลาธิษฐานเพื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติหรือ การใช้มนุษย์อุปนิยามเพื่อทำการสร้างความเพลิดเพลินใจให้กับผู้ฟังแล้ว ย่อมเป็นที่สังเกตถึง ลักษณะอีกประการหนึ่งของการประพันธ์และความคิดเบื้องหลังบทกวีมุขปาฐะได้ นั่นคือ ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี้ย่อมไม่ได้เกิดจาก “เหตุบังเอิญ” หากเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมี “ความตั้งใจ” (Intentionality) กล่าวอีกนัยไม่มีสิ่งใดในจักรวาลที่เกิดขึ้นเองหรือเกิดขึ้นอย่าง ไร้สาเหตุ การถือกำเนิดของเทพแห่งยอดเขาโอลิมปอสเกิดขึ้นได้จากโครนอส เรอาและเซอุสฉัน ใด การล่มสลายของทROY ในสงครามโทรจันก็เกิดขึ้นจาก “ความตั้งใจ” ของเทพเจ้าเช่นกันฉัน นั้น การอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยเรื่องราวของเหล่าเทพที่มีลักษณะและนิสัยใจคอที่ คล้ายคลึงกับมนุษย์นี้เองที่ทำให้ “ความตั้งใจ” กลายมาเป็นสิ่งสำคัญในการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทกวีมุขปาฐะโบราณ เพราะหากสิ่งต่าง ๆ ล้วนเกิดจากกิจกรรมของเหล่าเทพที่มี

ความคิดความอ่านเหมือนมนุษย์ คำอธิบายย่อมไม่สามารถมีลักษณะที่เป็นภววิสัย (objective) ในแบบที่อธิบายด้วยหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์หรืออธิบายด้วยแนวคิดเรื่อง “ความบังเอิญ” อันเป็นมุมมองที่มีบนพื้นฐานอยู่บนความไร้ระบบระเบียบ

ความปรารถนาของเหล่ากวีและนักประพันธ์ในยุคอาเคอิกที่บางครั้งเรียกว่า “ยุคก่อนปรัชญา” เหล่านี้คือความพยายามของมนุษย์รุ่นแรกๆ ที่ไม่เพียงแต่จะพยายามหาคำตอบและคำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัว แต่ยังเป็นการพยายามหาคำตอบที่มีลักษณะที่เป็นระบบระเบียบหรือชัดเจนแน่นอนในระดับเท่าที่จะทำได้ ไม่มีพื้นที่ของ “ความบังเอิญ” ใดในระบบของคำอธิบายที่ถูกแจกแจงไว้อย่างถ้วนทั่วและละเอียดละออ ในโลกปัจจุบัน วิทยาศาสตร์คือความพยายามในการสร้างระบบของคำอธิบายที่เช่นนี้ หน้าที่ของมันคือการกำจัดข้อสงสัยและให้คำอธิบายที่มากไปกว่าคำว่ามันเป็นเหตุบังเอิญอันไร้ที่มาที่ไปและเหตุผล

แม้บทกวีมุขบาฐอย่างตำนานและปกรณัมทั้งหลายจะไม่สามารถหยิบยื่นคำอธิบายที่เป็นระบบด้วยคำตอบอันเป็นภววิสัยในแบบที่วิทยาศาสตร์ทำได้ในโลกปัจจุบัน แต่กระนั้นการเอ่ยอ้างถึงความเป็นจริงของคำอธิบายนั้นย่อมเป็นสิ่งจำเป็นไม่แตกต่างกันจากที่วิทยาศาสตร์เป็น สำหรับวิทยาศาสตร์แล้ว ความจริงถูกเอ่ยอ้างจากความเป็นสากลของหลักการอันสมบูรณ์และการพิสูจน์ได้ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ แต่สำหรับบทกวีมุขบาฐการเอ่ยอ้างถึงความจริงนั้นกลับถูกอ้างอิงบนความเชื่อและความศรัทธาไม่ต่างจากศาสนา ดังเช่นที่ เอ่ยว่า ศาสนาเป็นสิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างตำนานและอาถรรพ์หรือเวทมนต์ (Evelyn Underhill, 1912: 69)

การเอ่ยอ้างถึง “ความจริง” ของ Theogony จึงไม่ได้แตกต่างไปจากบทกวีมุขบาฐชนิดอื่นที่ต้องอ้างอิงไปถึงเหล่าทวยเทพที่ตนนับถือหรือเคยได้รู้จักคุ้นเคยมาก่อน การบวงสรวงอันวนอวนถึงเทพีมิวส์ทั้งเก้าผู้เป็นเทพีแห่งศิลปการประพันธ์และสรรพศาสตร์วิทยาการทั้งหลาย จึงไม่ได้เป็นเพียงการ “ขอแรงบันดาลใจ” แต่ยังเป็นการเอ่ยอ้างถึง “ความจริง” เพื่อสร้างความชอบธรรมและความน่าเชื่อถือให้กับบทประพันธ์มาตั้งแต่ต้น ดังที่เหล่ามิวส์ได้ขับขานและเอ่ยกับ Hesiod ไว้ว่าพวกตนเอ่ยเรื่องเท็จที่ดูน่าเชื่อถือมากมายหากแต่ยามนี้จะเอ่ยความจริงให้ผู้ประพันธ์นำไปขับขานเพื่อสรรเสริญความยิ่งใหญ่ของเหล่าทวยเทพ (27-33)

“idmen pheudea polla legein etumoisin homoīa

Idmen d’, eut’ ethelōmen, alēthea gerusasthai”

“เราอาจรู้วิธีเอ่ยกล่าวความเท็จที่ดูเหมือนจริงมากมาย

และเราก็รู้จัก ยามเราปรารถนา ที่จะขับขานคำสัจจาด้วยเช่นกัน”

(We know how to tell many believable lies,

But also, when we want to, how to speak the plain truth.)

ฉบับภาษากรีกคำว่า “truth” หรือ “สัจจะ/ความจริง” นี้ใช้คำว่า ἀληθεία (aletheia gerusasthai - ขัษขานสัจจา) ซึ่งมันถูกวางให้มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า “ψεθος” (pseudos-wrong, falsehood) ที่แปลว่าผิดหรือไม่จริง แต่เป็นความไม่จริงที่มีลักษณะพิเศษกล่าวคือเป็นความไม่จริงที่ดูน่าเชื่อว่าเป็นความจริงเสียด้วย (ψεύδεια πολλά λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα – เอ่ยความเท็จมากมายที่ดูคล้ายจริง) ตรงนี้เราจะเห็นนัยยะของคำว่า “ความจริง” ในความคิดของ Hesiod อย่างชัดเจนจากการเปรียบเทียบระหว่างความจริงว่าอยู่ตรงข้ามกับความไม่ถูกต้องที่ดูเสมือนว่าถูกต้อง

คำว่า aletheia หรือความจริงที่แปลกันโดยทั่วไปในคำกรีกโบราณนี้โดยทั่วไปแล้วจะมีความหมายหลักอยู่สองนัยยะ กล่าวคือ หนึ่ง หมายถึงความจริงในฐานะที่อยู่ตรงข้ามกับคำเท็จ กล่าวคือให้ความหมายของการพูดความจริงและการเอ่ยข้อเท็จจริงโดยปราศจากการปกปิด (absence of concealment of the facts) นัยยะนี้เป็นความหมายที่พบทั่วไปในงานเขียนในยุคสมัยของโฮเมอร์ สอง หมายถึงความจริงในฐานะของความเป็นจริงที่อยู่ตรงข้ามกับสิ่งที่ปรากฏเพียงภาพปรากฏ (mere appearance) ซึ่งการใช้คำว่า aletheia ในความหมายเช่นนี้พบได้ในงานเขียนภายหลังยุคของโฮเมอร์ลงมา สำหรับกรณีปรากฏใน Theogony บทนี้มีความน่าสนใจที่ว่า ความจริงที่เหล่าเทพมิวส์กำลังจะบอกกล่าวเล่าความให้กับ Hesiod นี่เป็นสิ่งที่อยู่ตรงข้ามกับความเท็จที่เสมือนจริง ซึ่งก็แฝงนัยยะของการต้องค้นหาความจริงในภาพเสมือนที่อาจเป็นความเท็จก็ได้ด้วยเช่นกัน

หากพิจารณาเพียงความหมายของความจริงที่ใช้กันอยู่ในยุคสมัยของ Homer อันเป็นยุคที่ร่วมสมัยกับยุคของ Hesiod ก็ย่อมเห็นได้ว่าความจริงก็หาได้อยู่ในตำแหน่งที่ตรงข้ามกับ pseudos เพียงลำพัง หากแต่ยังอยู่ตรงข้ามกับ ληθη (lēthē) กล่าวคือความลืมเลือนและความหลงลืมด้วย (Rose Cherubin, 2009: 58) นั่นจึงไม่น่าแปลกใจที่การอ้อนวอนต่อมิวส์เป็นสิ่งจำเป็นในเมื่อมิวส์ทั้งเก้าต่างล้วนมีความทรงจำ (Mnēmosynē) เป็นมารดา กล่าวโดยการเปรียบเปรยก็คือว่า โดยปราศจากความทรงจำที่แจ่มชัด ความจริงหรือสรรพศิลปวิทย่อมไม่สามารถถือกำเนิดหรือเอ่ยอ้าง

เกี่ยวกับประเด็นความทรงจำนี้ Naddaf อธิบายว่าความทรงจำเป็นสิ่งที่ทำให้เราสามารถเข้าถึงยังเหตุการณ์ต่างๆที่ตนอธิบายได้โดยตรง การร้องขอต่อมิวส์คือการร้องขอ

“ของขวัญ” หรือ “พร” แห่งความทรงจำ เพื่อที่จะได้สามารถพิจารณาได้ถ้วนทั่วถึงความ เป็นไปทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Naddaf, Gerard, 2005: 47) ซึ่งความสามารถในการ จำและพิจารณาทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคตนี้สะท้อนถึงความหมายของ *alētheia* ในอีกทาง หนึ่งด้วย Cherubin ชี้ให้เห็นว่าการใช้คำว่า *aletheia* ที่ปรากฏในงานเขียนในยุคก่อนปรัชญา มีความหมายที่กว้างขวางและครอบคลุมกว่าเพียงการเอ่ยความจริงและการปราศจากการ ปกปิด การเอ่ยความจริงไม่สามารถรวมเอาคำโกหก ความผิด ข้อผิดพลาด การตีความที่ ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน การบิดเบือน และการละเลยต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความจริงนั้น ไปได้ (Rose Cherubin, 2009: 57-58) กล่าวคือ สำหรับเธอแล้ว ความจริงในความคิดของกวี ในยุคสมัยโฮเมอร์มีความเกี่ยวข้องกับ *amanke* กล่าวคือมีลักษณะที่ถ้วนทั่วครอบคลุมทั้งหมด ทุกสิ่ง ทั้งยังมีความสัมพันธ์กับโชคชะตา *Moirai* ในแง่ที่ทุกสิ่งย่อมมีส่วนแบ่งในโชคชะตา และ สัมพันธ์กับความเที่ยงธรรม *Dike* ในแง่ที่ความจริงต้องสามารถแสดงถึงว่าอะไรเป็นธรรมและ อะไรจะเป็นธรรมอย่างที่ยั่งยืนได้เป็นมา เป็นอยู่ และเป็นต่อไปด้วย (Rose Cherubin, 2009: 67) ดังนั้นยามที่ Hesiod อ้างว่าเทพีมิวส์ทั้งเก้าได้ให้พรและแรงบันดาลใจกับเขาโดยจะเอ่ย กล่าวความจริงนั้นก็เพื่อที่ว่าเขาจะจะสามารถที่จะ “*ina kleioimi ta t’ essomena pro t’ eonta* (32)” - เฉลิมฉลองหรือทำให้ “สิ่งนั้นที่จะเป็น” และ “ก่อนสิ่งที่เป็นอยู่” เป็นที่รู้จัก- เช่นเดียวกับยามที่เหล่าเทพีขับขานให้กับบิดา พวกเธอก็ “*eireusai ta t’ eonta ta t’ essomena pro t’ eonta* (38)” - บอกกล่าวสิ่งนั้นที่เป็นอยู่ สิ่งที่จะเป็น และสิ่งที่เคยเป็น ก่อนมา- กล่าวคือสิ่งที่เธอขับขานเป็นความจริงที่เคยเป็นมาตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน จนถึงอนาคต ความจริงในความหมายของบทกวีมุขปาฐาจึงมีความหมายถึงความจริงที่จะเป็นสัจนิรันดร์หาได้ เปลี่ยนแปลงอะไรหลังจากที่สรรพสิ่งได้ถือกำเนิดขึ้นจากความยุ่งเหยิงและความไร้ระเบียบแล้ว นั้นเอง

ดังนั้นการร้องขอต่อเทพีแห่งศิลปวิทยาทั้งเก้า “*taūta moi espete mo ūsai, Olympia dōmat’ echousai, ex archēs, kai eipath’, ho ti prōton genet’ autōn.* (114-115)” - เอ่ยบอกกล่าวถึง “ที่มา” ของสรรพสิ่งว่าอะไรถือกำเนิดมาก่อน- ดังที่ปรากฏ ในท่ายส่วนแรกของ *Theogony* ก่อนที่จะทำการเอ่ยถึงเรื่องราวของการกำเนิดสรรพสิ่งจาก ความวุ่นวายจึงเป็นนัยยะสำคัญที่มีความหมาย เพราะการสืบเสาะและอ้างอิงกลับไปยัง “จุดเริ่มต้น” (*ἀρχή* - *arche*) ของสรรพสิ่งเป็นสิ่งที่กวีสามารถใช้มันเป็นสิ่งเอ่ยอ้างถึงความ

จริงที่เกิดขึ้นได้ไม่เพียงแต่ในอดีตและปัจจุบัน แต่เป็นความจริงที่เป็นอมตะนิรันดร์ไม่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้คำอธิบายสรรพสิ่งที่ถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบระเบียบแล้วนั่นเอง

สรุป

Theogony ของ Hesiod เป็นบทประพันธ์ร่วมยุคสมัยกับ Homer ที่ให้ภาพของความเข้าใจเกี่ยวกับบทกวีปกรณัม (Mythopoeic) ในยุคกรีกโบราณได้อย่างชัดเจนนอกเหนือไปจากความเข้าใจเรื่องการถือกำเนิดของจักรวาลของผู้คนในยุคสมัยกรีกอาเคอิก แม้ว่าการปฏิเสธคำอธิบายแบบตำนานและนิทานปรัมปรานี้จะเป็นหมุดหมายของการสิ้นสุดของยุคกวีมิชบาฐ และการเป็นย่างก้าวแรกของยุคสมัยที่มนุษย์เริ่มรู้จักคำว่าปรัชญาและปรัชญาธรรมชาติ หากแต่ร่องรอยของมันก็ไม่ได้จางหาย ความปรารถนาในการแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับธรรมชาติและสรรพสิ่ง แนวความคิดเกี่ยวกับความจริงและการใช้คำเปรียบเปรย เคยปรากฏในบทกวีปกรณัมอย่างไร ก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่เปลี่ยนไปตลอดยุคสมัยของความรุ่งเรืองทางปัญญา ในแง่นี้บทกวีปกรณัมจึงไม่ได้เป็นเพียงความล้าหลังที่ดำมืด หากเป็นก้าวแรกของการเริ่มแผ้วถางทางปัญญาของโลกตะวันตกให้เดินก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้งในช่วงระยะเวลาสามพันปีที่ผ่านมาของอารยธรรมของมวลมนุษยชาติ

เอกสารอ้างอิง

- Barry B. Powell. (1995). Classical myth. Englewood cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Euripides. (Online). Electra. Retrieved 11 [November 2023] from <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0169%3Atext%3DPhaedo%3Asection%3D61b>
- Evelyn Underhill. (1912) Mysticism: A Study in Nature and Development of Spiritual Consciousness. (4th ed). London: Methuen & Co. Ltd
- Frankfort, H., ed. (1949). Before Philosophy: The Intellectual Adventure of Ancient Man. Harmondsworth: Penguin Books.
- Hamilton Steele Savage., ed. (1969). Mythology. New York : New American Library

Hesiod. (Online). Works and Days. Retrieved 11 [November 2023] form <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0131%3Acard%3D174>

Homer. (Online). Odyssey. Retrieved 11 [November 2023] form <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0131%3Acard%3D174>

Lombardo. (2016). Hesiod. In Stephen M. Trzaskoma, R. Scott Smith, and Stephen Brunet., ed. (2016). *Anthology of classical myth: Primary Sources in Translation*. (2th ed). Indianapolis: Hackett Publishing Company.

M.M. Willcock., ed. (1978). *The Iliad of Homer Books I-XII*. Edited with Introduction and Commentary. New York: St Martin's Press.

Naddaf, Gerard. (2005). *The Greek concept of nature*. New York: States University of New York Press.

Plato. (Online). Phaedo. Retrieved 11 [November 2023] form <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0169%3Atext%3DPhaedo%3Asection%3D61b>

Robert Lamberton. (1988). *Hesiod*. New Haven: Yale University Press

Rose Cherubin. (2009). *Aletheia from Poetry into Philosophy*. In William Wians., ed. (2009). *Logos and Muthos: Philosophical Essays in Greek Literature*. New York: States University of New York Press.

S. Marc Cohen, Patricia Curd, C.D.C. Reeve., ed. (2011). *Readings in ancient Greek philosophy : from Thales to Aristotle*. (4th ed). Indianapolis: Hackett Publishing Company.

Stephen M. Trzaskoma, R. Scott Smith, and Stephen Brunet., ed. (2016). *Anthology of classical myth: Primary Sources in Translation*. (2th ed). Indianapolis: Hackett Publishing Company.

William Wians., ed. (2009). *Logos and Muthos: Philosophical Essays in Greek Literature*. New York: States University of New York Press.

Ἡσίοδος (1975). *Θεογονία*. Αθήνα: Καλή (ελαφρά σημειωμένο με στυλό).Ἰ